

אשכול יוסף

מאוצרות הר"ר יוסף ז"ל סימן טוב שליט"א
מוזבר הספרים "כרם יוסף" ו"א"ס פעיה"ק ירושלים תובב"א

מלחמה

דברים מופלאים על חובתנו בימי המלחמה מרבנו בחיי זצוק"ל

עניין הביטחון בהשי"ת, פירש הרב הקדוש ר' יונה זצ"ל כי הוא שידע האדם עם לבבו כי הכל בידי שמים. ובידו לשנות הטבעים ולהחליף המזל ואין לו מעצור להושיע ברב או במעט. וגם כי צרה קרובה אליו ישועת השם קרובה לבא כי כל יכול ולא יבצר ממנו מזמה. גם כי יראה החרב על צוארו אין ראוי לו שתהיה ההצלה נמנעת מליבו, ופסוק מלא הוא באיוב (י"ג) "הן יקטלני לו איחל". והוא שאמר חזקיה לישעיה הנביא ע"ה: כך מקובלני מבית אבי אבא, אפילו חרב מונחת לו על צוארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים, כדאיתא בפרק חלק, ולמדוהו מהמקרא הזה "הן יקטלני לו איחל", וזה שכתוב "בטחו בו בכל עת", כלו' בכל עת שהצרה קרובה, ואין אדם יודע דרך להנצל ממנה יש לבטוח בו כי הרבה שערים למקום.

ומענין הבטחון, שלא יתערב שום ספק בבטחונו, ואף אם ימצאחו רעות רבות וצרות, יתאמץ בעבודת השי"ת ויבטח בו באמת, כי שכרו כפול ומכופל וכי השי"ת יבחר לו הטוב, וכי אין הבחירה ביד עצמו כי לפעמים הוא חושב שבחירתו טובה ותהי להפך, ולכך יש לכל אדם למסור כל ענייניו אל בחירתו העליונה כי הוא יבחר ולא אנו לפי שהוא יתברך אשר יצרו במעי אמו הוא היודע תועלתו ונוקו יותר ממנו, ועל זה היה דוד ע"ה מדבר בתפלה (תהלים קמ"ג) "הודיעני ה' דרך זו אלך", ואם אולי יראה שיבואו עליו מקרים יש לו לחשוב כי זה תוכחת השי"ת כי את אשר יאהב ה' יוכיח, והכל לטוב לו להעביר את עונו ולקרבו אל השי"ת ולהאדיר חלקו בעולם הגמול.

וענין הבטחון שיתלה בטחונו בהשי"ת לבדו ושיזכור אותו בכל פרטי פעולותיו ושיתבונן כי אין המעשה ההוא מסור בידו אלא ברצונו ית', לפי שיש הרבה בני אדם שבוטחים בהשי"ת בכלל והם מאמינים אמונה שלימה כי הכל בידו יתברך, אבל ענין הבטחון בפרטים לא ישית אל לבו ר"ל בכל פעולה שיעשה או בכל דרך שיפנה, ועז"א שלמה ע"ה (משלי א) בכל דרכיך דעהו כלומר בכל דרך ופעולה שאתה עושה זוכרהו והתבונן במחשבתך שאין לך כח ויכולת בפעולה ההיא ואין עשייתה מסורה לך כי אם ביד השי"ת. וזהו ענין נכבד מאד לחביא בלבו הכוונה הזכה למען לא יזוז מן הלב זכרון יראת שמים אפי' רגע.

ומענין הבטחון שלא יבטח באדם כלל, וידוע באמת כי אין ב"ו יכול להטיב לו ולהצילו זולתי אם יגזור השי"ת כענין שנא' (יחזקאל י"ג) "ארוור הגבר אשר יבטח באדם" וכתב (ס"ב) "ברוך הגבר אשר יבטח בה'", וכתב (שפ"ט) "חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו כי במה נחשב הוא" ואין ב"ו יכול להצילו או להרע לו, כענין שאמר דוד ע"ה (תהלים י"ז) "באלהים בטחתי לא אירא" וכו' וכתב (ס"ב) "ה' אורי וישעי ממי אירא", ובהתקרב אליו הצרה בחשבו כי הוא מיד השי"ת יוכל להבין כי אין ההצלה וההכאה ביד המכה ולא יתן אל לבו פחד ההכאה שהרי כתוב (משלי כ"ב) פלגי מים לב מלך ביד ה' אל כל אשר יחפוץ יטנו. וכן אמר הכתוב בענין סנחריב (ישעיה י"ח) היתפאר גרזן על החוצב בו, המשיל הנביא את האדם לגרזן כי כשם

קום התהלה בארץ לארצה ולרוחבה פי לך אתגלה: (י"ג, י"ד)

כיון שקרקע לא נקנית בהליכה, מה הועיל אברהם בהליכתו בארץ לאורכה ולרוחבה?

בגמרא בבא בתרא (ק"ז ע"ג), נחלקו רבי אליעזר וחכמים, אם ניתן לקנות קרקע ע"י הליכה, דתנא הלך בה לאורכה ולרוחבה, קנה מקום הילוכו דברי רבי אליעזר, וחכמים אומרים אין הילוך מועיל כלום עד שיהיוק. וידוע (גלטמ ט) דהלכה כחכמים. וכן נפסק בשו"ע (חו"מ סי' קצ"ג ס"ז). מבואר בגמרא, שר' אליעזר למד דין זה מהתאמר בפרשתו: "קום התהלך בארץ לארצה ולרוחבה כי לך אתגנה", הרי שהקב"ה אמר לאברהם שע"י הליכתו בארץ יקנה אותה קניין עולם, לו ולורעו הבאים אחריו. ורבנן שסוברים שקרקע לא נקנית בהליכה, מסבירים שמפני חביבות אברהם אמרו לו הקב"ה כך, כדי שיהא נוח לכבוש לפני בניו, וביאר רשב"ם שעם ישראל יהיו כיוורשין ולא כגולנין, ולא יהיה רשות לשטן לקטרג ולא פתחון פה לבעל מדת הדין.

וצ"ע מה שידך כאן חביבות, אם ההליכה של א"א לא יצרה קניין, ואם רק בשביל להראות לו המתנה, וזה כוונת החביבות, א"כ די במה שאברהם ראה כבר את כל הארץ, כמבואר בפסוקים הקודמים, וא"כ מדוע היה צורך בהליכתו בה?

עוד צ"ב במה שביאר רשב"ם, שעם ישראל יהיו כיוורשין ולא כגולנין, והלא כיון שלפי חכמים ההליכה לא יצרה שום קניין, א"כ עדיין יהיו כגולנין, ומדוע הליכותו מונעת פתחון פה מבעל הדין לקטרג?

יישוב א' - החביבות יצרה גמירות דעת לקניין

נראה ליישב בס"ד דאה"נ, אע"פ שאצל כל אדם הילוך לא הוי קניין, ואי אפשר לקנות ע"י הליכה, מ"מ כוונת הגמרא דשאני אברהם אבינו, שמשום חביבותו לפני הקב"ה, היה כאן גמירות דעת לקניין, כמו שמצינו בכמה דברים שלא שייכים בקניין, ומ"מ הרי זה מועיל באדם אצל בנו, לפי שדעתו של אדם קרובה אצל בנו וגמר ומקנה, כמו שמצינו בשו"ע (חו"מ סי' ר"ז) ש"א שאע"פ שאין אדם מקנה למי שלא בא לעולם, ולפיכך המוכה לעובר של אחר לא קנה, ואפי' אמר לכשוילד יוכה, אם היה בנו קנה, אפי' לא אמר לכשוילד. כמ"כ י"ל בנידו"ד שאע"פ שהילוך לא יקנה אפי' באב אצל בנו, מ"מ בחביבות אברהם אצל הקב"ה, שהיא חביבות גדולה מסתם אב אצל בנו, היה גמירות דעת ליצור קניין. אמנם יש להקשות שהחיסרון בקניין הליכה, אינו מצד חוסר גמירות דעת אצל המוכר, אלא מחמת הקונה עצמו, שאינו עושה מעשה המורה על בעלות, וא"כ מה יועיל כאן גמירות דעת מצד המוכר. וי"ל כיון דמ"מ מצינו שהילוך קונה בשביל של כרמים, כיון שהוא מקום המועד להליכה, לכן מהני ע"י גמירות דעת של המוכר.

יישוב ב' - החביבות הוכיחה על מעשה קניין

ע"ל דהנה אם נאמר שהילוך אינו קונה משום שיש חיסרון במעשה הקניין, שההליכה אינה מורה על בעלות, י"ל דאדם חשוב שאין דרכו להלך ולטייל בכל מקום, ממילא הליכתו במקום לקנותו הוי כהוראת בעלות וקונה, ואין לומר כן בכל אדם חשוב, אלא דוקא באברהם שכל הליכתו ע"פ ציווי השי"ת, ואינו הולך סתם, ולפי"ז זה כוונת הגמרא שמפני חביבות של א"א אמר לו הקב"ה כן, והיינו דדוקא אברהם שהיתה חביבותו לפני הקב"ה מפני חשיבותו, לכן יכול היה לקנות גם ע"י הליכה, ומצינו כעין זה בכמה דברים, שאין הקניין מועיל אצל כל אדם, אבל באדם חשוב מהני, עיין בב"י (סי' חו"מ ק"י) שהביא מרבינו ירוחם, שאע"פ שאי אפשר לקנות בהמה ע"י רכיבה בלבד, מבלי שיהיוג אותה, כדעת הר"ף והרמב"ם, מ"מ באדם חשוב מהני.

יישוב ג' - עיקר קניין הארץ להלך בדרגות

ע"ל בס"ד ע"פ מ"ש מן החת"ם בספרו תורת משה (נפשטקן), בהביאו חקירת הרמ"ע מפאנו זצ"ל על מתנת ארץ ישראל שהקב"ה נתן לנו, אם בשביל שהיא זבת חלב ודבש וטוב לאכול מפריה ולשבעו מטובה, או כדי לזכות את הנשמה שמתוך כך יהלכו ממדרגה למדרגה עד שיבואו למדרגה עליונה. והנה זה דומה לשביל כרם העשוי להילוך, ובודאי כי כוונת אברהם אבינו ע"ה לא היתה אלא כדי שיבוא למדרגה עליונה, וזה מה שאמרו בגמרא שמשום חביבותו של אברהם, שהוא בודאי היה חביב עליו רק לזכות את הנשמה, והוי דומיא דשביל כרם העשוי להילוך וקונה בהילוך.

חובתנו בימי המלחמה מרבינו בחיי זצוקל"ה:

שהגרזן אין פעולתו מעצמו אלא מצד החוצב בו כן האדם בכל פעולותיו שהוא פועל ורוצה להטיב ולהרע אין (הפס) זה מצד עצמו אלא מצד השם יתעלה. וכן כתוב (ס) כהניף שבת את מרימיו כהרים מטה לא עץ יאמר כי אין האדם אלא כשבט המרימים אותו.

ומצינו שהתורה הזהירה שלא לירא מן האומות, הוא שכתוב (דברים כ) "כי תצא למלחמה על אויבך וראית סוס ורכב עם רב ממך לא תירא מהם", וכתוב (ס) "מי האיש הירא ורך הלבב ילך וישוב לביתו" לפי שגברה עליו יראת העם והוא חרד בראותו רוב מחניהם ויתכן שהוא מאמין באמת כי הכל ביד השם יתעלה אבל מפני שלא גדל נפשו במדרגת הבטחון מפני זה רך לבבו ונחת טבעו וצוה עליו לחזור בו, וזהו שכתוב (משלי כ) "חרדת אדם יתן מוקש" יאמר החרדה שיחרד מן האדם הוא חטא לנפשו ונותנת לו מוקש ומגברת האויב עליו ומקרבת הצרה אליו כי ראוי לו לאדם שלא יירא מזרוע בשר ודם. (ס) ובוטח בה' ישוגב מן הצרה בשכר הבטחון אף על פי שהיתה הצרה ראויה לבא עליו.

ואין הספק כי הירא מזרוע ב"ו לשפלות הנפש הוא והירא מן האדם הוא שוכח השי"ת, וזהו שהנביא מזהיר על מדת הבטחון כמו שכתוב (ישעיה כ) "מי את ויתיראי מאנוש ימות ומבן אדם חציר ינתן", כלומר היום כאן ומחר בקבר, "ותשכח ה' עושך ותפחד תמיד" כלומר בראותך הצרה קרוב ומוכנת ונבצרה ממך מזמת הצלתה, "ותפחד תמיד כל היום מפני חמת המציק", כלומר היה לך לחשוב כי פעמים רבות מצאתך כזאת והשי"ת הציל אותך ברחמיו, ועל כן אין לך לירא מן האדם המכה אלא מן השי"ת.

ומעניין הבטחון בהשי"ת כי אם יש לו לאדם עושר ונכסים שלוה וכבוד אין לו לתלות זה למעשים טובים שעשה כי ראוי הוא, אף אם הוא צדיק גמור שיחשוב על עצמו כי הוא רשע וחוטא, אבל יתלה זה לחסדי השי"ת עליו, ואם יש לו צרות ומקרים יחד ובאו גדודים עליו אין לו לתלותו במקרה ושיאמר כך נגזר במשפטי המערכה כי זה דרך כפירה, אלא שיתלה זה לכמה עונות וחטאות אשר עשה, כי אם יתלה הדבר במקרה הלא השי"ת יוסיף לו מאותו מקרה וזהו שכתוב (ויקרא כ) והלכתם עמי קרי והלכתי עמכם בחמת קרי.

ועוד מעניין הבטחון שימסור אדם נפשו אל השי"ת ותהיה מחשבתו משוטטת תמיד בדבר זה אלו היו באים להרגו או שיעבור על התורה שהוא מוסר עצמו על המיתה ולא יעבור, ועז"א דוד ע"ה (תהלים כ) אלך ה' נפשי אשא, וכתוב (ס) אלהי בך בטחתי אל אבושה, כי המוסר הנפש בענין זה הוא מענין הבטחון, ומלת אשא מלשון (תהלים כ) וישא משאות, וכתוב בדברי הימים (ב) ויאמר המלך דוד לארנן לא כי קנה אקנה בכסף מלא כי לא אשא אשר לך לה' והעלות עולה חנם, והכוונה לומר שיקריב נפשו במחשבתו מנחה להשי"ת שאלו היה בא לידי כך היה מוסר נפשו על קדוש ה' יתברך, וכן אמר דוד ע"ה (תהלים כ) "כי עליך הורגנו כל היום" ואין אדם יכול כי אם פעם אחת אבל כל שעה ושעה שהוא מחשב בדבר זה יש לו שכר עצום ועיקר רב, ולכך אמר כל היום לענין השכר והגמול כאילו נהרג הרבה פעמים בכל יום, וכן אמרו במדרש תהלים (ס) "אם הרגם ודרשוהו ושב ויחיה" אפי' הורג אותנו לו אנחנו מקוים ולו אנו דורשים ואלו אנחנו משחרים הוי ושב ויחיה אל, ומכלל מסירת נפש שיחשוב בדעתו שכל מעשה השי"ת לטובה כמו שאז"ל כל דעבדין מן שמיא לטב ושיקבל כל הבא עליו מאהבה ושיתלה בטחונו בשמו ית' בכל עת ובכל שעה.

בזכות הבטחון נגאלו ישראל ממצרים שכן אמרו במדרש תהלים (ס) אלך זעקו ונמלטו, וכל כך למה בך בטחו ולא בושו הכל בזכות הבטחון. ומפני שמדת הבטחון עיקר גדול מעיקרי התורה לכך מצינו שהתורה מיוסדת עליה ונקראת בטחון על שם מדת בטחון הוא שכתוב (משלי כ) "עיר גיבורים עלה חכם ויורד עוז מבטחה".

(מעובד ומתוקצר מכד הקמח ערך ביטחון)

"ואת הנפש אשר עליו בוזרן" (י"ג, כ)

שהכניסן תחת כנפי השכינה, אברהם מוגייר את האנשים, ושרה מוגיירת הנשים, ומעלה עליהם הכתוב כאלו עשאו, [רש"י בשם המדרש].

למה לא מצינו זכר לאותם אלפי גרים?

המפרשים מתרצים, שאחרי פטירתו של א"א חזרו כל אותם הגרים לסורם, ויש שתמכו יתדותם בפרקי דרבי אליעזר (פסק כ"ט) ובילקוט (נפשמינו רמז פ"ג). אך שם איתא לענין עבדים, ולא לענין גרים.

והוסיפו המפרשים כי כל זמן שהיה אברהם חי ובית דינו קיים, היו כל אותם הגרים שהשיב שואבים יראת שמים מכוהו, אבל בעת שנפטר אבד קברניטם וחזרו לסורם, ובייחוד לפי שהיה יצחק אבינו מנהיגם בשונה מדרך אביו, בדרך היראה בבחינת ופחד יצחק.

לאור הדברים האלה נראה לבאר בס"ד מה שמצינו בגמרא ב"ב (ב) אותו היום שנפטר אברהם אבינו מן העולם, עמדו כל גדולי אומות העולם בשורה ואמרו אוי לו לעולם שאבד מנהיגו, ואוי לה לספינה שאבד קברניטה, וצ"ב פשר כפילות הדברים. אולם לאור האמור יש לומר שהספינה באה לרמזו בייחוד על אותם הגרים שחזרו לסורם בעת פטירתו של אברהם.

וצע"ג היאך יתכן שמעשה ידיו וטירחתו הרבה של אברהם אבינו, אבי האומה, ירדו לטמיון, והלא על בניין המקדש איתא בחז"ל שאם היה משה רבינו נכנס לארץ ישראל ובונהו לא היה חרב לעולם (פיין עוד סוטה ט), ומצינו אצל נבדו יוסף הצדיק שכל אשר היה עושה ה' היה מצליח בידו, על אחת כמה וכמה שיהיה אברהם מצליח במעשיו, ואף אם לא יעמדו כולם בגיירותם מכל מקום לא מצינו אף למקצתם שעמדו בגיירותם, שהרי רק בשבעים נפש ירדו למצרים מיוצאי ירכו של יעקב, ועכ"פ רואים מכאן כח הבחירה שיש לכל אחד ואחד.

תלמידי הבה"ח אהביה שרעבי הי"ו השיבני דיש לומר שאכן כל הגרים שגייר אברהם לא חזרו לסורם, ונתקיימו מעשה ידיו, אלא שבעת שהיה רעב בארץ כנען מתו כל אותן הגרים, ורק לאברהם נעשה נס שניצל ברעב, כי הקב"ה עושה נס רק לצדיקים, ועשה נס לאברהם, אי נמי יש לומר שמתו ברעב בזמנו של יעקב אבינו שהוצרכו השבטים לירד מצרימה לשבור אוכל כי כבד הרעב, ויל"ע בזה, דדוחק הוא ובודאי חידוש גדול הוא, ודפח"ח.

במדרש אגדת בראשית (פסק כ"ט), איתא, "חזון עובדיה", מה ראה עובדיה להיפרע מאדום, אלא אמר הקב"ה אברהם היה מאכיל העוברים והשבים, ועשיו עמד והרגו, והיה ממלא את המערות מתים, ואיבל היתה הורגת את הנביאים, עובדיה המטינם במערות וכלכלם, שנאמר "ויהי בהכרית איזבל את נביאי ה' ויקח עובדיהו מאה נביאים ויחביאם חמשים איש במערה וכלכלם לחם ומים" (מ"ב ט"ז ד), אמר הקב"ה יבוא עובדיה שהאכיל את הנביאים במערות, ויפרע מעשו שהרג את בני אדם במערות, לפיכך נאמר "חזון עובדיה", ומבואר בזה דבר פלא, שעשיו הרג לכל אותם גרים שגייר א"א והיה ממלא בהם מערות, שהרי אברהם היה מוגייר לאותם עוברים ושבים שהיו אוכלים אצלו.

מתוך הספר "אשכול יוסף" עה"ת – וראה שם עוד תירוצים רבים

"הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את" (ב"ר, ג"ג)

היאך א"א קידש את שרה והרי אסור לקדש עד שיראנה?

בגמרא קידושין (מ"א). איתא, אמר רב יהודה אמר רב אסור לאדם שיקדש את האשה עד שיראנה שמא יראה בה דבר מגונה ותתגנה עליו ורחמנא אמר ואהבת לרעך כמוך. וקשה שהרי אברהם אבינו קיים כל התורה כולה לרבות מצוות דרבנן (מלאכה ציומא נה), אם כן היאך לא הסתכל בשרה לפני שקידשה, כמאמר הכתוב (גנלשמי י"ג י"ב) "הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את", ודרשו בגמרא (ג"ג נ"ט). מכלל שעד אז לא הכירה, וקשה שהרי אסור לאדם שיקדש את האשה עד שיראנה כמבואר בגמרא בקידושין?

רבינו המהרש"א ראש המדברים בקושיא זו, כתב ליישב בחידושו לבבא בתרא (ט"ז). שודאי אברהם אבינו ראה את שרה בנעוריה קודם שנשאה ותו לא, ואחר כך לא ראה אותה כלל אפילו לאחר נישואיהם מתוך צניעותה. ועל כן חשב שמן הסתם לא עמדה ביופיה בוקנתה, כי בעת הזאת היתה לפי סדר הכתובים יותר משישים שנה, ולפי שעל ידי מעשה הסתכל בה עתה כדאי בתחומא (פשמ נן נן אומ ה) על כן אמר עתה ידעתי, כלומר שהיה בטוח שכבר אינה עומדת ביופיה ועתה ראה שאכן עומדת ביופיה.

אך הקשה בספר תורתך שעשועי (פשמ נן נן) להאדמו"ר מגור בעל הפני מנחם וצ"ל שהרי אמרו בגמ' בבא מציעא (פ"ז). עד אברהם לא היתה זקנה בעולם, ורק מאחר שהיה קלסתר פניו של יצחק דומה לשל אברהם ולא יכלו להבדיל ביניהם, ביקש אברהם וכאה זקנה לעולם. ולכאן לפי זה קשה על המהרש"א שאף אם היתה שרה בת שנים רבות, הרי עדיין לא היתה זקנה בעולם (אלא נק אחי עשומ שניס משולל ימק וגל), וממילא נשאר קלסתר פניה בוקנתה כפי שהיה בצעירותה.

וראיתי בספר בירורי חיים (סימן ל"ה עמ' מק"ג) שכתב ליישב קושיא זו על פי דברי המהרש"א שם בב"מ, שהקשה היאך יתכן שעד אברהם אבינו לא היתה זקנה בעולם והלא נאמר בסדום (גנלשמי י"ט, ד') "מנער ועד זקן". והוסיף שכמו כן יש להקשות ממה שנאמר "אחרי בלותי היתה לי עדנה" ואמר רב חסדא (ג"מ, ט"ז) אחר שנתבלה הבשר ורבו הקמטים, נעדתך הבשר ונתפשטו הקמטים והזר היופי למקומו. הרי שגם קודם לידת יצחק היה שייך זקנה של קמטין וכדומה, וכמו כן יש להעיר מדרשת חז"ל (מד"ל גנלשמי פ"ח, ט"ז) וסוגל נש"י רש מי שנה) בת כ' כבת ז' ליופי, הרי שמן הדין היתה שולטת זקנה באנשים? ומיישב המהרש"א שאף על פי שהיתה זקנה בעולם, מכל מקום לא היתה כל כך ניכרת בלובן שיער, ועל זה ביקש אברהם אבינו. ולפי זה מיושב גם מה שתיירץ המהרש"א בעניינו שאברהם סבר שיש לשרה סימן זקנה, ועתה בראותה נודע לו כי יפת מראה היא.

בספר הנפלא מעדני אשר (פשמ נן נן) לירידי הגאון רבי אשר אנשיל שוורץ שליט"א מתירין שכיון שאמרו בגמרא מגילה (ט"ז). ששרה אמנו היתה מהנשים היפות בעולם, אם כן היה הדבר מפורסם, לכן לא היה אסור שיקדש אותה בלא שיראנה דלא שייך החשש שמא תתגנה עליו, ודפח"ח. כלומר הדגם שהיתה אז עדיין קטנה, מכל מקום במשפחתו של אברהם ודאי היה עניין זה מפורסם, שהרי שרה היתה בת הרן אחי אברהם.

ע"ל בס"ד ע"פ מה שדרש רשב"י במסכת בבא בתרא (ט"ז): "וה' ברך את אברהם בכל" (גנלשמי כ"ד), אכן טובה היתה תלויה בצווארו של אברהם אבינו, שכל חולה הרואה אותו מיד מתרפא, ובשעה שנפטר אברהם אבינו מן העולם תלאה הקב"ה בגלגל חמה. נמצא מעתה שאצל אברהם אבינו לא היה חשש שמא תתגנה עליו, שאף חולים בראותם את אברהם אבינו מיד התרפאו, על אחת כמה וכמה אם היה נמצא באדם רק דבר מגונה שהיה מיד מתרפא מיד בראיית פני אברהם אבינו, וממילא לא היה מוכרח אברהם להביט באשה לפני שיקדשה, כי אף אם יהיה בה דבר מגונה מיד מתרפא.

וראה עוד 10 יישובים בספר שיעורי כרם יוסף קידושין (עמ' ל"א וסל"א), ועוד שם (עמ' צ"ד) 14 תירוצים היאך יצחק קידש את רבקה בטרם שיראנה.

מתוך דברים שנשא ר"י "חברון" מרן הגר"ד בהן שליט"א בהיכל ישיבת "כרם יוסף"

כשמבוננים מה המושג של לימוד התורה בימי ששי ושבתי, קודם כל צריך להתבונן שזה שני ימים בשבוע. מה אפשר להספיק?! שני ימים זה הרי נורא נורא, מפסידים שני ימים בשבוע. אני יודע שאני הייתי בחור בישיבה, מי היה אלו שיצאו ת"ח? מי שישב בימי ששי ושבתי וחזר על תלמודו!

ימי ששי ושבתי זה ימים שאין סדרי ישיבה רגילים, אבל זה זמנים שאפשר לקנות בהם את כל השבוע. יש את הסדר עיון וסדר בקיאות של הישיבה, לומדים במשך השבוע כמה דפי גמרא. אם לא חוזרים הרי הדברים לא נשארים, מאבדים את הדברים. מה יכול להיות יותר מסוגל לחזרה מאשר ימי ששי ושבתי.

שנית, ר' חיים שמואלביץ וצ"ל היה תמיד אומר, אצל ר"ע מסופר בכתובות שאחרי י"ב שנה בא הביתה, ועמד ע"י הדלת ושמוע אדם אומר לאשתו, איזה בעל רע יש לך, עזב אותך י"ב שנה. היא אמרה הלואי שישאר עוד י"ב שנה. ור"ע מיד חזר. וקשה הרי ר"ע עשה מרחק גדול, שיכנס ויגיד שלום, אני כ"כ מודה לך ושמה לשמוע כאלו דברים נשגבים. אלא אומר ר' חיים, י"ב ועוד י"ב זה לא כ"ד. הפסק של רגע אחד בי"ב שנה זה כבר לא אותה דרגה של תורה!

שלישית, הסופי שבו האלו קוטעים! האדם לא נמצא ברציפות של לימוד. אני לא מדבר על דרגה של ר"ע י"ב ועוד י"ב, אבל אני מדבר על דרגה של המשכיות בתורה.

לכן הזכות היא זכות עצומה מאד. חושבני שאין בזה שום ספק, מי שלמד בישיבות יכול לדעת את זה. מי גדל ת"ח? מי שידע לנצל את סופי השבוע! מי שחי עם סופי שבוע, גדול בתורה לא יצא ממנו. אם רוצים לגדול ולהתעלות בתורה, צריך לנצל את סופי השבוע לחזרה, ולרציפות.

יצחק יוסף
ראשון לציון רב וראש ישיבת
נשיא בית הדין הרבני הגדול

יצחק יוסף
Rishon LeZion Chief Rabbi Of Israel
President of the Great Rabbinical Court

בס"ד, י"ב חשוון תשע"ז, 8/1480-8

אגרת ברכה

לכבוד בני התורה הנפלאים והשוקרים באולה של תורה, בימי ששי ושבתי יומי ודגמא, בהיכל ישיבת המסתדרים לצעירים מצטיינים "אור התורה" בארשתו של הדיין הנפלא, איש על העדה, רב פעלים לזורה ולתעודה, מוכח רובים, תולדות בקהל חסידים, שמו מפארים, ודריג רבי יוסף יחי' סימן טוב שליט"א, ראש ישיבת המסתדרים ומחבר הספרים "כרם יוסף" על השי"ש, ובהכנות הרבנים הגאונים ראשי הישיבות הגאון רבי משה ברק שליט"א ראש ישיבת "עזרת יוסף", הגאון רבי יוד בן מנחם שליט"א ראש ישיבת "חברון".

שמחת לשמוע כי תלמידי הישיבה מצליחים את ימי ששי ושבתי לנסק תורה, בהתמדה מפלאה, מתוך לימוד גמרא בחשק והתלהבות בצוואת, שנות על בני שנות ברציפות בהיכל ישיבת המסתדרים, ביום ששי, בבניית השבת, ובכניס יום שביעי, וכמו כן משפלים את חפלות הישיבה באורח מרוממה ועילאית בוהיל הישיבה, ומסיימים התעלות גדולה על כל הלימוד בבשר ימות השבוע. וכבר מלמד אמרה בזה אודות נענה של אבמיר מרן פוסק הודו רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל בימי בחרותו שהיה סמטנו בימי ששי בבמיר "עזרתי" ביום סקום משנה של ישיבתם, והיה עסק בתורה בהתמדה עד בניית שבת, וכן צמח נלדלות.

ועתה ב"ה עלה בידכם לסיים ספנות רבות, כל אחד ממת אחת ממה שלמדו חזרו על תלמודו בימי ששי ושבתי ישיבת המסתדרים, ובראי רבני גדול ונשכח הוא, ומרן אבמיר זצוק"ל בשיחורו בישיבתו ישיבת חזון עובדיה הודו המיר קודם יציאת החזורים לבין חומנים, שילמדו לבין חומנים, ומרבה בזוגמאת מגדולי החרדות הספרים שניצלו ימים אלה ללימוד מסכתות אחרות שאין לומדים אותם הישיבות, כדי לחיות בקיאים בשי"ש ובפוסקים. והנצי"ע שאנק כתב באגרת לשומרי לקוח, רמי שניסע להבירא את גופו בבין חומנים, ישתדל שלא לגרם חיללה תולדה לנפש, וחכם לכ יתק מצוות להחיות לו ענינים בתורה.

ועתה בחוקרים ימי בין חומנים הנני פונה לבני הישיבה להמשיך בשיקדם, ויקבעו בכל בוקר וזמן ללימוד הנמי, וישמרו לנגד עיניהם דמותו הגדולה של מרן אבמיר זצ"ל אשר כל ימיו לא משם מהאלה של תורה, בין ביום בין בלילה, בין בחורף בין בקיץ, ולא היה אצלו מושג של בין חומנים כלל. ובפרט שחיו חרותם פרץ מרובה על העומד, וצריך היהות רבה שלא להתחבר עם בחורים לא טובים, וחובה להתרחק כמטותו קשת מכל בחור שמחוק מלאפן לא כשר וכל כרי"ב, כי זהו חילולת חובדן.

ואסיים בברכה לכל בני הישיבה שחווה שחווה להמשיך לעשות חיל בתלמודם, ולעלות במעלות התורה והדיאה לנאמן ולתפארת.

בברכת חתימה,
יצחק יוסף

הראשון לציון רב וראש ישיבת
נשיא בית הדין הרבני הגדול

"עין זויים למזוזיקים בה ותומכיה מאושר"

יול' לזכות יידידנו האזורים היקרים והנעלימים
אוהבי התורה פטרוננו העלון "אשכול יוסף"
בור **ז'יעון ז'יסים** הי"ו ובור **אהרן ז'יסים** הי"ו
אורך ימים בימניה בשמאלה עושר וכבוד,
בבריאות איתנא ונהורא מעליא עיובע שמוזות וכט"ס.
בכלל הברכות יבורך יידידנו היקר **שלומי ז'יסים** הי"ו
מוקדש ומונצח **לע"ז הזריהם היקרים**:
סאלם אליה בן מסערה ז'ל, **ז'וריה** בת ז'וריה **לע"ז**
לע"ז ז'יסים בן ז'וריה ז'ל, ולע"ז **ז'יסים מועלם** בן **סלימה ז'ל**
ולע"ז **מיכאל** בן **חזיה ז'ל, ז'ל, ת. ז'ל, צ. ב. ה.**

"וקול התור נשמע בארצנו"

להאזנה לשיעורי
מוה"ר **יוסף ז'י סימן טוב שליט"א**
מזוה"ס "כרם יוסף" ו"אשכול יוסף" ע"ה"ת
073-371-8053
סיפורים מרטיילים מהלבוש הזורא
בבית בארי וזיווקים מיוזורים
ז'יז'ה והקש: 318
לצינתוק והאזנה בשידור ז'י: ז'יז'ה והקש #
ז'יז'ה לזוריד ב"קול הלשון"